

*Geitenhouder Gert-Jan Frijters (links)
en Dirk Keijzers van Geiten KI
Nederland (rechts).*

GEITEN KI NEDERLAND

Stappen maken in dier- gezondheid

“De diergezondheid op mijn bedrijf is mij veel waard. Met KI is er geen insleep van ziekten.”

Een goede diergezondheid en een mooi koppel; iets waar iedere geitenhouder van droomt. Het wordt vaak gezocht in een samenwerking met de dierenarts, maar wie verder kijkt ziet dat elders nog meer oplossingen liggen. Geitenhouder Gert-Jan Frijters kwam in contact met Dirk Keijzers van Geiten KI Nederland, zag zijn drachtpercentage stijgen, blijft vers bloed aanvoeren en heeft een gesloten bedrijfsvoering. *“Onbekend maakt (onterecht) onbemind”,* zeggen wij weleens.

Hoewel er nog een flinke groei mogelijk is, wordt het insemineren van geiten ook in Nederland steeds gebruikelijker. Voor Geiten KI Nederland is het al sinds 1998 de gewoonste zaak van de wereld. Het bedrijf is als EU-gecertificeerd KI-station met veertig bokken uniek in Europa. Hoewel genetische vooruitgang belangrijk is, staat diergezondheid altijd op nummer één. Dirk Keijzers, adviseur bij Geiten KI Nederland, gaat langs bij geitenhouder Gert-Jan Frijters en samen praten ze over wat kunstmatige inseminatie (KI) het bedrijf heeft gebracht. ►

“Als je dieren niet gezond zijn, kun je nooit goed melken”

Hoogst mogelijke gezondheidsstatus

Gert-Jan is na een korte pauze sinds drie jaar weer serieus bezig met KI. “Gesloten bedrijfsvoering is voor mij heel belangrijk, want de gezondheidsstatus op mijn bedrijf is mij veel waard. Ik ben altijd dubbelvrij geweest van CAE en CL”, vertelt hij. “Met KI is er geen insleep van ziekten, dus weet ik echt wat er rondloopt op mijn bedrijf.” Dirk haakt hierop in. “Dat is ook één van onze pijlers en begint al bij het selecteren van de juiste bokmoeders. We werken hiervoor samen met bedreven fokkers en op basis van hun informatie maken we een overzicht van potentiële bokmoeders. Het bedrijf dat we selecteren moet daarnaast dubbelvrij zijn met certificering van GD en er worden er tankmelkmonsters genomen om te checken op paratbc en CAE/CL. De eventuele bokvaders en bokmoeders worden individueel onderzocht en moeten ook vrij zijn van paratbc, CAE en CL. Het lam wordt direct opgevangen, heeft geen contact met het moederdier of de grond en wordt direct afgezonderd van het koppel. Vervolgens wordt het bokje zo snel mogelijk naar onze quarantaine-afdeling verplaatst, waar hij wordt opgefokt volgens het strengst mogelijke gezondheidsprotocol.”

Alles wordt gereed gemaakt voor het vangen van het sperma.

Voorbeeld van een synchronisatieschema

Actie	Dag	Tijdstip
Sponzen inbrengen	0	n.v.t.
Inspuiten met prostaglandines	9	16:30
Inspuiten met eiblaas-stimulatie	9	16:30
Sponzen verwijderen	11	16:30
Kunstmatige inseminatie	13	10:30 - 12:30

Goede focus essentieel

Geitenhouders, zoals Gert-Jan, waarderen deze inzet en vertrouwen op sperma dat geen ziekteverwekkers op het bedrijf brengt. Om met zekerheid te kunnen zeggen dat het sperma veilig is vindt in de opfok (quarantainestal) twee keer bloedonderzoek plaats voor de bokjes naar de dekstal worden gebracht. Eenmaal daar wordt ook elk half jaar opnieuw onderzocht. “Het is het belangrijkste dat we kunnen doen”, vertelt Dirk. “Hierin mogen we niet verslappen en kunnen we geen risico’s nemen, dus een goede focus is essentieel.” En dit resulteert volgens Gert-Jan in het beste genetische materiaal. “Door deze manier van werken heb je constant vers bloed. Toen wij even niet aan KI deden, kochten we de bokjes bij een heel goed aangeschreven fokker. Maar dan krijg je maar van één iemand vers bloed. Na drie jaar ben je klaar met kopen, omdat je alle lijnen van het bedrijf hebt gehad.” Door KI toe te passen op de beste geiten van het bedrijf kan iedere geitenhouder zijn eigen dekbokken fokken en tegelijk zorgen voor een gesloten bedrijfsvoering.

“We kunnen in Nederland nog een grote stap maken naar een betere en gezondere veestapel”

Planmatig werken

Het vergt wel een andere manier van werken, geeft Gert-Jan toe. “Het is aan de voorkant even wat meer werk, want het is niet een kwestie van de poort opendoen en de bok erbij jagen. Er gaat best wat planning aan vooraf, maar in de drukke lammer-tijd levert het een soort rust op.” Dirk ervaart dat ook zo. “Alle lammeren van de ingezette KI-bokken komen in één week. Het is dan een kwestie van zorgen voor extra personeel. Het grote voordeel is dat ze allemaal op hetzelfde moment gevaccineerd en gespeend worden en dat ze op hetzelfde moment bij de bok kunnen. Als je batchmatig werkt, past KI heel makkelijk in je planning. Het zorgt voor meer zekerheid in je koppel: je weet wanneer de geiten gaan lammeren, kunt het biestmanagement goed inzetten en hebt meer controle. Ik help bedrijven altijd graag met het bedrijfsplan.” En dat helpt een hoop. “De laatste jaren denk ik eigenlijk niet eens meer na over bevruchting”, vertelt Gert-Jan. “Alles gaat bij ons gewoon via een vast

schema en ik ben ervan overtuigd dat dit voor iedere houder voordeel oplevert. Je moet alleen zorgen dat je goed voorbereid bent en zorgvuldig te werk gaat.”

Gezonde dieren boven alles

Samen zijn ze het erover eens dat je stappen moet maken als je echt op weg wilt naar een gezond en vruchtbaar koppel. “KI gaat dus niet alleen om drachtigheidspercentages en genetica”, zegt Dirk. “Uiteindelijk willen alle houders graag voldoende melk blijven produceren. Daar zijn gezonde dieren voor nodig en daar kan KI ook bij helpen. Het is namelijk een stukje KI, maar ook een stuk fokkerij, melkmeting, melkcontrole en bezig zijn met je dieren om een betere veestapel te krijgen. Daar kunnen we in Nederland nog een grote stap in maken.” Gert-Jan, die zelf regelmatig melkmonsters neemt, beaamt dat. “Als je dieren niet gezond zijn, kun je niet goed melken. En die gezondheid begint al vroeg in de cirkel en blijft daardoor verweven.” ■

De geiten worden geïnsemineerd.